

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Teie 08.04.2026
Meie 24.04.2026

nr RK/26-0417/-1K
nr 8-2/2804

Tagasiside julgeoleku poliitika alustele

Riigikantselei on Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks esitanud Eesti julgeolekupoliitika alused. Kooskõlastame dokumendi, kuid palume julgeolekupoliitika aluseid täiendada.

1. Digisuveräänsus

Oluline on rõhutada dokumendis Eesti digisuveräänsust, et meie digiriik sõltuks võimalikult vähe teistest, kes ei pruugi olla meiega samameelsed. Sellega seoses palume dokumendi punktis 4.2. tumedaks markeeritud osa „Tugev finantssektor, energiapoliitika, digivõimekus suurendavad riigi vastupidavust“ täiendada viitega digisuveräänsusele ning tekstiosas kajastada alljärgnevat.

Eesti ühiskonna julgeolek ja majandusedu sõltuvad digiühiskonna kestlikust arengust ja võimekusest võtta turvaliselt kasutusele uusi tehnoloogiaid. Digitaliseerimine hõlmab kõiki valdkondi ning suurendab tööstuste ja teenuste vahelist, sealhulgas piiriülest, vastastikust ristsõltuvust. Eesti digisuveräänsus tugineb tasakaalustatud ja riskipõhisele lähenemisele, mille eesmärk on tagada riigi ja ühiskonna toimimine, säilitades samal ajal tehnoloogilise neutraalsuse ja avatuse usaldusväärsetele partneritele. Kriitilistes digitaristu kihtides, nagu digitaalne identiteet ja riiklikud registrid, on Eestil õigus rakendada kõrgendatud turva- ja sõltumatuse nõudeid, vältides põhjendamatu tehnoloogilist või geograafilist isolatsiooni. Digiriigi kriitilise tähtsusega teenused peavad olema kättesaadavad igas olukorras ehk digiriik peab olema kriisikindel. Seetõttu on tähtis tuvastada tarneahelat mõjutavad ohud ning rakendada riske maandavaid meetmeid, tugevdada digitaristu, -teenuste ja ühenduste töökindlust, ajakohastada digipädevusi ning valmisolekut igaks olukorraks, sealhulgas kriisiks ja sõjaks.

Ühtlasi peame vajalikuks punktis 4.2. rõhutada, et küberturvalisus on oluline osa julgeolekust - küberturvalisuse puudumine toob kaasa olulise mõju erinevatele ühiskonna osadele, sh elutähtsatele teenuste toimepidevusele. Riik panustab küberturvalisusesse, et kiiremlt tuvastada, reageerida ja vastu meetmeid rakendada ning parandada riigiülest olukorrateadlikkust, reageerimisvõimet ja koostööd küberidentside lahendamisel.

2. Tehisaru ja lokaalne arvutusvõimekus

Palume punkti 4.2 tehisaru käsitlevas lõigus (lk 12) välja tuua, et vajalik on hoogustada tehisaru süsteemset rakendamist, kus riik, ettevõtlus ja teadus arendavad ühiselt nii kaitse kui ka tsiviilvaldkonda tugevdavaid lahendusi. Selleks on vajalik mh suurendada Eesti kohapealset arvutusvõimekust.

3. Rahvusvaheline õiguskoostöö sõjakuritegude menetlemiseks

Raskete rahvusvahelise õiguse rikkumiste puhul on oluline tagada rahvusvaheline koostöö ja toime pandud tegude hukkamõistmine. Sellega seoses palume dokumendi punktis 4.5. täiendada lauset „Eesti tegutseb selle nimel, et raskeimate rahvusvahelise õiguse rikkumiste, sealhulgas sõja- ja agressioonikuritegude toimepanijad võetaks vastutusele“ järgnevalt:

„tehes aktiivset koostööd teiste riikide uurimis- ja menetlusasutuste ning Rahvusvahelise Kriminaalkohtuga. Agressioonide ennetamiseks ja ajaloo moonutamise tõkestamiseks peab Eesti vältimatuks kommunismi- ja teiste totalitaarsete režiimide kuritegude ühest rahvusvahelist hukkamõistmist. See on eeldus, et ajaloolise karistamatuse fooni ei saaks tulevikus kasutada uute rünnete ideoloogiliseks õigustamiseks.“

4. Võimekus määratud karistusi ellu viia

Dokumendi punktis 4.3. on kirjeldatud tegevusi avaliku korra hoidmiseks ja sisekaitse tagamiseks. Selleks, et tagada ühiskonna turvatunne ja efektiivne sisekaitse, on oluline ka võimekus määratud karistusi ellu viia – st tagada esmalt ohtlike isikute elimineerimine ühiskonnast kui ka liikumine selles suunas, et pärast karistuse kandmist oleks tagatud nende isikute õiguskuulekus. Palume antud punkti dokumendis täiendada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Liisi Seene 5350 9446
liisi.seene@justdigi.ee

Birgit Lüüs-Jakobs
birgit.luus-jakobs@justdigi.ee

Erik Janson
erik.janson@justdigi.ee

Lisett Reimann-Erik
lisett.reimann-erik@justdigi.ee

Laura Vaik
laura.vaik@justdigi.ee

Rait Kuuse
rait.kuuse@justdigi.ee

Aivar Pau
aivar.pau@justdigi.ee